

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та
менеджменту

**УПРАВЛІНСЬКІ ПАРАДИГМИ СТАЛОГО
РОЗВИТКУ ТА ІНКЛЮЗИВНОГО
ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ**

**MANAGEMENT PARADIGMS OF SUSTAINABLE
DEVELOPMENT AND INCLUSIVE ECONOMIC GROWTH**

Матеріали

**Міжнародної науково-практичної конференції
(Україна, Суми, 29-30 листопада 2023 р.)**

Суми
Сумський державний університет
2023

*Рекомендовано вченою радою
навчально-наукового інституту бізнесу, економіки та менеджменту
(протокол № 4 від «08» грудня 2023 р.)*

E45 Управлінські парадигми сталого розвитку та інклюзивного економічного зростання: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Управлінські парадигми сталого розвитку та інклюзивного економічного зростання» / за заг. ред.: І. І. Рекуненка, В. В. Сулим. Суми : Сумський державний університет, 2023. – 404 с.

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Управлінські парадигми сталого розвитку та інклюзивного економічного зростання» містять результати наукових досліджень, пов'язаних з актуальними проблемами науки і практики управління та застосуванням інклюзивного підходу до їх вирішення для досягнення цілей сталого розвитку.

Для науковців, аспірантів, студентів, представників органів державної влади та місцевого самоврядування, науково-дослідних і проектних організацій, комерційних фірм і вищих навчальних закладів та широкого кола читачів.

The materials of the International scientific and practical conference "Management paradigms of sustainable development and inclusive economic growth" provide the results of scientific research related to the current problems of management science and practice and the application of an inclusive approach to their solution in order to achieve the goals of sustainable development.

For scientists, PhD students, students, representatives of state authorities and local self-government bodies, research and project organizations, commercial companies and higher education institutions and a wide range of readers.

УДК 005.8:502.131.1(063)

© Колектив авторів, 2023

© Сумський державний університет, 2023

ЗМІСТ

<i>Софія Молочко</i>	Особливості застосування технологічних	
<i>Інга Мірошинченко</i>	Інновацій у туристичному бізнесі	11
<i>Інна Балагуровська</i>	Гуманістичне лідерство для досягнення цілей сталого розвитку	13
<i>Бондар Ю.А.</i>	Шляхи та методи підвищення	
<i>Дар'я Новак</i>	конкурентоспроможності в готельному бізнесі	16
<i>Марина Шевчун</i>	Особливості інноваційного розвитку роздрібної	
<i>Алла Безус</i>	торгівлі в Україні	20
<i>Оксана Яковлева</i>	Цифрова безпека в контексті надання електронних послуг на місцевому рівні	22
<i>Ірина Федулова</i>	Розвиток цифрової економіки в Україні	24
<i>Іван Макачук</i>		
<i>Anastasiia Krasnonos</i>	Management of organizations for sustainable	
<i>Anastasiia Niesheva</i>	development: challenges and opportunities	28
<i>Варакін Дмитро</i>	Формування і управління бізнес-процесами в іт- компаніях: стратегічний підхід та метрики ефективності	31
<i>Yuliia Hrytsai</i>	Communication features in technical support during	
<i>Svitlana Tarasenko</i>	the sale of medical equipment	33
<i>Дмитро Клиновий</i>	Природні активи у територіальній економіці.....	36
<i>Ірина Петровська</i>		
<i>Валентина Самодай</i>	Впровадження концепції менеджменту якості	
<i>Юлія Яценко</i>	(TQM).....	39
<i>Валентина Самодай</i>	Оптимізація ефективного функціонування системи	
<i>Іслам Лисий</i>	управління якості на підприємстві	41
<i>Владислав Загорко</i>	Особливості використання інструментів управління	
<i>Валентина Самодай</i>	якістю	44
<i>Костянтин Циганок</i>	Недостовірні класифікації товарів за УКТ ЗЕД та її	
<i>Тетяна Чорна</i>	наслідки	47
<i>Андрій Лизогуб</i>	Основні напрями розвитку системи публічного управління та адміністрування	50
<i>Юлія Матвеева</i>	Вплив фінансових інструментів на процеси	
<i>Галина Сурмай</i>	перетворення відходів в енергію	53
<i>Дем'яненко Н. В.</i>	Особливості підприємницької діяльності як	
<i>Іван Штик</i>	складного й багатопланового процесу	57
<i>Вікторія Кудря</i>		
<i>Алла Світлична</i>	Розвиток фрілансу як широко розповсюдженої	
<i>Владислав Передера</i>	форми самостійної зайнятості	61
<i>Ханлар Махмудов</i>	Брендинг як персоніфікація продукту бізнесу	65
<i>Віктор Кривошея</i>		
<i>Владислав Шамрай</i>		

<i>В'ячеслав Бурименко</i>	Механізм управління інноваційними процесами торгівельного підприємства	69
<i>Яна Кобушко</i>	Удосконалення процесу рекрутингу на виробничих підприємствах України	71
<i>Тетяна Голик</i>	Public health as an aspect of modern urban public policy	74
<i>Oleksii Demikhov</i>		
<i>Sirle Salmistu</i>		
<i>Nadiia Demikhova</i>		
<i>Дар'я Гапієнко</i>	Актуальні теорії мотивації у системі стимулювання праці персоналу	77
<i>Посилкіна О.В.</i>	Впровадження моделі економічного управління в закладах охорони здоров'я в умовах їх переходу на нові умови господарювання	79
<i>Бушуєва В.Ю.</i>		
<i>Інна Бондарчук</i>	Економіко-правовий механізм природокористування.....	83
<i>Вікторія Дехтярчук</i>		
<i>Світлана Капран</i>		
<i>Тетяна Гусаковська</i>	Особливості управління кар'єрним зростанням персоналу організації в сучасних умовах	87
<i>Марина Малець</i>	Вплив митної політики на зовнішньоекономічну діяльність підприємств України	89
<i>Олена Костюнік</i>		
<i>Вікторія Сухоцька</i>	Менеджмент персоналу в банківській установі	91
<i>Наталія Стоянець</i>		
<i>Андрій Дудченко</i>		
<i>Наталія Стоянець</i>	Управління конкурентоспроможністю аграрного підприємства	93
<i>Віталій Андріяшев</i>		
<i>Наталія Стоянець</i>	Менеджмент інноваційної діяльності аграрного підприємства	95
<i>Микола Придуха</i>		
<i>Наталія Стоянець</i>	Менеджмент підприємств будівельної галузі	97
<i>Сергій Чугай</i>		
<i>Юлія Матвєєва</i>	Особливості промоції зелених енергетичних інновацій у світовій практиці	99
<i>Вадим Желіба</i>		
<i>Людмила Борян</i>	Виклики та завдання сучасного менеджменту	103
<i>Анна Гаман</i>		
<i>Віталій Баранов</i>	Управління трудовими ресурсами організації на основі використання технологій штучного інтелекту	105
<i>Анна Назаренко</i>		
<i>Вікторія Борщ</i>	«Запас» людського капіталу в галузі охорони здоров'я: дефініція та вимір	109
<i>Михайло Данилко</i>		
<i>Ірина Цілюрик</i>	Управління ресурсним потенціалом підприємства...	115

<i>Олексій Жмаєв</i>	Методи подолання опору у процесі запровадження	
<i>Ія Дегтярєва</i>	електронного документообігу	117
<i>Юрій Рагозін</i>	Підходи та методи оцінювання ефективності	
<i>Ія Дегтярєва</i>	діяльності будівельної організації	120
<i>Юрій Лихвар</i>	Підходи до формування організаційної структури	
<i>Ія Дегтярєва</i>	будівельної компанії	126
<i>Nataliya Stoyanets</i>	Improving the effectiveness of existing management	
<i>WU Yiyang</i>	methods of the organization	129
<i>Nataliya Stoyanets</i>	International cooperation and European integration:	
<i>Fu Baoer</i>	innovative dimension	132
<i>Роман Мірошник</i>	Перспективи розвитку малого та середнього	
<i>Соломія Кушпір</i>	бізнесу в умовах воєнного стану в Україні	135
<i>Валентина Ізбаиш</i>	Інтеграція принципів екологічного менеджменту в	
<i>Віктор Кушнірук</i>	економічні стратегії підприємств для сталого	
	розвитку	137
<i>Олександр</i>	Вплив вертикальної диверсифікації на	
<i>Старовойтов</i>	резильєнтність підприємства електронної комерції..	141
<i>Леся Рибалко-Рак</i>	Методи дослідження якості послуг при прийнятті	
<i>Софія Білецька</i>	управлінських рішень на підприємстві	143
<i>Денис Грунін</i>		
<i>Михайло Коломієць</i>	Деякі аспекти управлінської діяльності на	
<i>Олена Хачатурян</i>	підприємстві	145
<i>Роман Мигалюк</i>	Забезпечення особистісного і професійного	
<i>Ія Дегтярєва</i>	розвитку членів команд як чинник успішності	
	компанії	147
<i>Павло Панченко</i>	Друге життя старої електротехніки	151
<i>Гіржева Ольга</i>	Організація зв'язків з громадськістю: роль у	
	формуванні іміджу підприємств та сучасні	
	тенденції розвитку.....	154
<i>Довгенко Я. О.</i>	Сучасна система управління результативністю	
<i>Токарев Б. Р.</i>	підприємства	156
<i>Ірина Тернова</i>	Особливості прийняття управлінських рішень топ-	
<i>Дмитро Безбородий</i>	менеджерами в умовах економічної нестабільності	162
<i>Ліна Стороженко</i>	Демократія участі: сучасні виклики.....	166
<i>Mariya Sira</i>	Aligning management with ai: advancing sustainable	
	development	168
<i>Юлія Матвєєва</i>	Реалізація енергоефективних проєктів у міському	
<i>Михайло Смик</i>	благоустрої	171

<i>Mayboroda Tetiana</i>	Analysis of the current state of development of	
<i>Vertsiuk Illia</i>	advertising projects on the meat market in ukraine	175
<i>Вадим Лук'янихін</i>	Формування інвестиційної привабливості	
<i>Микола Личак</i>	зовнішньо-економічних проєктів	178
<i>Яна Довгенко</i>	Особливості ризик – менеджменту страхових	
<i>Людмила Яременко</i>	компаній України	180
<i>Тетяна Козарь</i>	Організація професійного навчання з підвищення	
	кваліфікації державних службовців в Україні	184
<i>Вадим Лук'янихін</i>	Організаційно-структурні перетворення у системі	
<i>Костянтин</i>	адміністративного менеджменту приватного	
<i>Паржсин</i>	медичного закладу тов «САНА – МЕД».....	187
<i>Вадим Лук'янихін</i>	Якість надання адміністративних послуг на	
<i>Вікторія Козак</i>	регіональному і місцевому рівнях в Україні.....	191
<i>Андрій Андрєєв</i>	Ефективне управління персоналом в умовах	
	непередбачуваних змін та нестабільності	195
<i>Ірина Новік</i>	Комерційна таємниця як одна зі складових успіху	
<i>Ірина Андрощук</i>	економічної безпеки бізнесу	197
<i>Вадим Лук'янихін</i>	Теоретичні основи управління персоналом в	
<i>Віктор Садовничий</i>	організації: дефініції, класифікація та роль	200
<i>Олександра Кужур</i>	Теоретичні основи взаємодії з клієнтами у бізнес-	
<i>Ігор Хоменко</i>	середовищі	204
<i>Олена Лук'янихіна</i>	Вдосконалення системи управління митними	
<i>Олександр Бондар</i>	ризиками в процесі європейської інтеграції України	208
<i>Костянтин</i>	Особливості надання освітніх послуг в умовах	
<i>Гриценко</i>	діджиталізації суспільства та освіти.....	212
<i>Олександр</i>		
<i>Островський</i>		
<i>Katarzyna</i>	Cognitive technologies for SMART CITY	215
<i>Postrzednik-Lotko</i>		
<i>Людмила Гусарчук</i>	Інноваційні принципи успішного менеджменту в	
	галузі водневої енергетики, як пріоритетна	
	складова концепту національної безпеки України... ..	217
<i>Андрій Коваленко</i>	Феномен резильєнтності в контексті цілей сталого	
<i>Оксана Сакаль</i>	розвитку.....	221
<i>Ihor Vakulenko</i>	Scaling up energy innovations in Ukraine in the	
<i>Svitlana Medvid</i>	context of war and beyond	224
<i>Меженська В.О.</i>	Науково-практичні підходи до формування і	
<i>Посилкіна О.В.</i>	управління корпоративною культурою у закладі	
	охорони здоров'я	226

<i>Вікторія Мартинець</i>	Впровадження принципів корпоративної соціальної відповідальності в контексті цілей сталого розвитку.....	229
<i>Едуард Богдан</i>	Проектний менеджмент як основа розвитку будівельної галузі	231
<i>Антон Золотарьов</i>	Особливості управління сучасними вищими навчальними закладами	233
<i>Юлія Матвеева</i>		
<i>Катерина Загоруйко</i>		
<i>Світлана Рибальченко</i>		
<i>Iuliia Myroshnychenko</i>	Beyond direct impacts: using system dynamics to capture the consequences of the clean energy transition	235
<i>Катерина Мальцева</i>	Самоорганізація населення в системі місцевого самоврядування	239
<i>Юрії Бакал</i>	Використання методу сценаріїв при оцінці ризиків господарської діяльності закладу охорони здоров'я	241
<i>Яна Деренська</i>	The essence and concept of production organization.	
<i>Anastasiia Karepina</i>	system approach to the organization of production	243
<i>Anastasiia Niesheva</i>	Crafting a positive public image: strategic approaches to managing the perception of employees in local self-government bodies.....	246
<i>Nelya Verbitska</i>		
<i>Svitlana Rybalchenko</i>		
<i>Софія Журило</i>	Антикризове управління на підприємстві і методи запобігання кризи	248
<i>Анастасія Маркіна</i>	Роль формування партнерських відносин у місцевому економічному розвитку	252
<i>Марина Волосюк</i>	Розробка стратегії економічного відновлення та розвитку Сумщини	255
<i>Тарас Савченко</i>		
<i>Світлана Ткачова</i>	Удосконалення стратегічного планування розвитку регіонів України.....	259
<i>Катерина Борисова</i>		
<i>Алекс Нуссєйр</i>	Особливості менеджменту персоналу медичних закладів в умовах воєнного стану та кадрових обмежень	262
<i>Kamilė Medeckytė-Žydelė</i>	An investigation into the development of an environmental management accounting system tailored for companies providing intellectual	
<i>Andželika Nariūnaitė</i>	services.....	265
<i>Katažyna Basiulis</i>		
<i>Олександр Павлов</i>	Комплементарна управлінська парадигма інклюзивного розвитку об'єднаних територіальних громад та районів України	269

<i>Вуйченко М.А.</i> <i>Яроміч М.М.</i>	Роль управління соціальним розвитком персоналу підприємств в формуванні трудового потенціалу країни	274
<i>Ольга Давидюк-Потужна</i> <i>Олена Павленко</i>	Принципи організації первинної медичної допомоги	277
<i>Олександр Бондар</i> <i>Віктор Виноградчий</i>	Ефективність міжнародної співпраці в управлінні митними ризиками	279
<i>Максим Алексєєв</i> <i>Микола Небава</i> <i>Марія Бойко</i>	Роль цифрових технологій в оптимізації логістичних процесів у фармацевтиці	282
	Методи аналізу маркетингової діяльності на підприємстві: ключ до успіху у сучасному бізнесі.....	284
<i>Катерина Пасько</i> <i>Геор Рекуненко</i>	Управління персоналом в органах державної влади.....	289
<i>Олександр Сухой</i> <i>Ія Десятьова</i> <i>Тетяна Жолуденко</i> <i>Корж М. В.</i>	Ключові функції для формування ефективної корпоративної культури в ІТ компаніях в Україні... Обмеження та можливості впровадження інновацій до комплексу маркетингу на фармацевтичному ринку	291 294
<i>Ольга Євтушенко</i>	STAY-інтерв'ю як інструмент підтримки та зміцнення команди.....	298
<i>Izabela Marszalek-Kotzur</i> <i>Юлія Дзюбан</i>	Artificial intelligence and organizational management.. Особливості антикризового менеджменту в умовах війни	300 303
<i>Бобонець Є.С.</i> <i>Ольга Гіржева</i> <i>Ольга Ігнатенко</i>	Теоретичні аспекти у сфері публічного адміністрування	305
	Особливості управління товарною лінійкою компанії та ренеймінгу портфелю продуктів в сучасних умовах.....	308
<i>Вячеслав Мельник</i> <i>Ія Десятьова</i>	Підходи до забезпечення працевлаштування осіб без досвіду роботи, в іт-компанії в умовах кризової ситуації на ринку ІТ	311
<i>Ірина Тернова</i> <i>Аліна Маліновська</i> <i>Світлана Бабич</i> <i>Дмитро Ілясов</i>	Інформаційне забезпечення процесів управління в органах державної влади..... Формування системи стратегічного управління на основі інформаційної бази даних організації	315 323

<i>Світлана Бабич</i>	Формування та реалізації стратегічного управління	
<i>Андрій Крайній</i>	розвитком підприємства в умовах цифровізації.....	326
<i>Світлана Бабич</i>	Організаційна структура в системі управління	
<i>Марія Завада</i>	сучасним підприємством	329
<i>Єлизавета Кічігіна</i>	Формування стратегії розвитку іміджу закладів освіти.....	332
<i>Карина Юзефович</i>	Використання штучного інтелекту для оптимізації управлінських процесів	335
<i>Tetyana Mayboroda</i>	Common challenges encountered by emerging	
<i>Daniela Chumakova</i>	organizations	338
<i>Володимир</i>	Пріоритети системи управління інноваційним	
<i>Ціпуринда</i>	розвитком підприємства	341
<i>Олексій Деміхов</i>	Дослідження сучасної політики управління	
<i>Артем Барикін</i>	соціальним розвитком в Польщі (м. Познань) та можливості застосування її підходів в Україні.....	345
<i>Марія Мінченко</i>	Збутова політика підприємства: практичні аспекти	
<i>Тетяна Болотна</i>	використання соціальних мереж	349
<i>Тетяна Майборода</i>	Проектний підхід в управлінні територіальними	
<i>Тимур Саченко</i>	громадами базуючись на методологіях Р2М та РМ..	352
<i>Віталій Нестерук</i>	Актуальність дистанційних та гібридних моделей управління організаціями в контексті інформаційних технологій	355
<i>Вероніка Приходько</i>	Використання сучасних технологій в управлінні персоналом молочних підприємств	358
<i>Руслан Мугутдінов</i>	Особливості управління проектами в сфері	
<i>Денис Смоленніков</i>	інтелектуальних розваг: вітчизняний та місцевий досвід	363
<i>Юлія Опанасюк</i>	Управління інвестиційною привабливістю	
<i>Сергій Кашка</i>	підприємств водопостачання при повоєнному відновленні.....	365
<i>Катерина Кравцова</i>	Роль публічного управління та адміністрування у підвищенні системи мотивації викладацького складу у закладах вищої освіти.....	368
<i>Олена Заворотна</i>	Розробка заходів щодо удосконалення надання амбулаторно-поліклінічної допомоги населенню...	372
<i>Супрун Богдана</i>	Удосконалення системи мотивації та оплати праці на підприємствах	374

<i>Тетяна Бондар</i>	Особливості планування міжнародного проекту.....	376
<i>Владислав Тимошенко</i>		
<i>Тетяна Майборода</i>	Новели законодавства щодо спрощення процедури надання адміністративних послуг	379
<i>Анастасія Пушкарь</i>	Соціальні інновації в Україні: виклики та перспективи.....	381
<i>Вікторія Сулим</i>	Особливості системи менеджменту підприємства медичної галузі (на прикладі комунального некомерційного підприємства «Новгород-Сіверська центральна міська лікарня» імені І. В. Буяльського).....	384
<i>Арсен Мяус</i>		
<i>Катерина Логінова</i>	Теоретичний аспект формування системи управління фінансово-економічною безпекою	386
<i>Ольга Шульга</i>	Реалізація корпоративної соціальної відповідальності в Україні	389
<i>Ірина Музира</i>	Удосконалення системи управління підприємством у сфері оптової торгівлі твердим, рідким, газоподібним паливом (на прикладі ТОВ «ПЕТРОЛ ІЮКРЕЙН»).....	392
<i>Світлана Тодорова</i>	Значення комунікативних якостей сучасного керівника.....	394
<i>Ольга Дромашко</i>	Підготовка викладачів до екологічної грамотності: подолання прогалін в екологічній освіті.....	397
<i>Яна Півоварова</i>	Управління прибутком туристичних компаній в умовах сезонності	399
<i>Бондар Ю.А.</i>		
<i>Liudmyla Saher</i>	Assessment approaches of inclusive growth	402

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСІВ УПРАВЛІННЯ В ОРГАНАХ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

Тернова Ірина Анатоліївна,

к. е. н., доцент,

Маліновська Аліна Леонідівна,

здобувачка вищої освіти

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, м. Харків

Сучасний етап становлення України, як цифрової держави, супроводжується низкою структурних змін, що безповоротно впливають на розвиток публічного управління. Під впливом цифрових тенденцій змінюються умови діяльності органів державного управління, розширюється спектр електронних ресурсів, збільшується обсяг використовуваної інформації, постійно впроваджуються нові засоби та методи комунікації, зростають їхні інформаційні потреби та інтереси, а відповідно модернізуються адміністративно-правові основи їх інформаційного забезпечення. Виклики та проблеми, які кожного дня постають перед органами державної влади, надходять до них та передаються різними каналами комунікації. Інформація має неабияке значення, захищається, оброблюється та безпосередньо впливає на прийняття стратегічно важливих управлінських рішень. Ця розгалужена система інформаційного забезпечення кожного дня модернізується, саме тому аналіз її поточного стану, врахування її відповідності європейським стандартам та рівень гнучкості у кризових ситуаціях може бути підґрунтям для подальшого розвитку державного управління в Україні.

З аналізу спеціальної наукової літератури, що висвітлює роль інформації, інформаційних систем в економіці й управлінні, управління інформаційними потоками, розвитку інформаційних послуг, можна зробити висновок, що кожен автор обирає свій вектор дослідження в залежності від предмета та об'єкта, що вивчається.

Л.М. Галаган розглядає інформаційне забезпечення як одну з ланок сукупної інформаційно-аналітичної системи, що у своїй структурі містить інформаційні технології, інформаційні системи й інформаційні ресурси для здійснення інформаційно-аналітичної діяльності. Ефективне управління цією системою забезпечується на основі активної й взаємовигідної співпраці різних аналітичних центрів та інформаційних служб [1].

Р.А. Калюжний під інформаційним забезпеченням системи управління розуміє «поєднання усієї інформації, що використовується, специфічних засобів і методів її опрацювання, а також діяльність фахівців щодо ефективного використання даних, відомостей, знань в організації управління конкретною системою» [2].

Г.О. Блінова найширше розкрила поняття інформаційного забезпечення з точки зору адміністративно-правових визначень. В результаті її досліджень інформаційне забезпечення органів публічної адміністрації слід розуміти як забезпечений комплексом нормативно-правових, організаційно-управлінських, науково-технічних заходів неперервний процес створення, використання, дослідження, зберігання, захисту, передавання, обробки, знищення інформації визначеного виду, якості, обсягу, структури, форми, за допомогою інформаційних систем, мереж, ресурсів та технологій, спрямований на задоволення інформаційних потреб і реалізацію інформаційних інтересів органів публічної адміністрації [3].

Інформаційне забезпечення процесів управління є важливим компонентом у системі взаємодії органів публічної влади з бізнесом, громадянами та між собою, як між суб'єктами адміністративного права. Відповідно до цього загальні принципи та засади інформаційного забезпечення ґрунтуються на численних нормативно-правових актах, що формують собою цілу систему законодавчого регулювання інформаційних відносин в Україні. Закон України «Про інформацію» є одним з основних та регулює відносини щодо створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорони, захисту інформації. Під інформацію слід розуміти будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді [4].

Розвиток інформаційного забезпечення нерозривно пов'язаний з впровадженням нових інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), а також модернізованих технологій управління в органах державної влади.

Дослідження ІКТ у державному управлінні беруть початок ще з ХХ століття. У 1960-х роках у розвинутих країнах саме державний сектор був лідером у використанні комп'ютерів для підтримки бізнес-функцій, включаючи управлінську інформацію, розрахунок заробітної плати та бухгалтерські програми. Згодом уряди, як правило, відставали від приватного сектору в системах надання електронних послуг, які надають прямий доступ до інформації та послуг [5]. У сучасному світі концепції онлайн-уряду займають важливе місце в пропозиціях щодо інформаційного суспільства, складених на таких міжнародних форумах, як Європейське інформаційне суспільство, Всесвітній економічний форум та група індустріальних країн G7. Зростаюча синергія між інформаційними технологіями та телекомунікаціями вже на даному етапі дозволяє урядам бути набагато гнучкішими у способах збору та використання інформації.

Проте варто зазначити, що ІКТ – це лише частина загального механізму інформаційного забезпечення, який функціонує в державних установах. Г.О. Блінова визначає механізм інформаційного забезпечення «як систему правових, організаційних, технічних засобів впливу на поведінку та

діяльність працівників органів публічної адміністрації та інших суб'єктів, з якими вони взаємодіють, для забезпечення обігу (отримання, зберігання, використання, корегування, передання, знищення) якісної, достовірної, актуальної інформації, що задовольняє інформаційні потреби та інтереси органів публічної адміністрації» [3].

Інформаційне забезпечення процесів управління є важливим компонентом у системі взаємодії органів публічної влади з бізнесом, громадянами та між собою, як між суб'єктами адміністративного права. Відповідно до цього загальні принципи та засади інформаційного забезпечення ґрунтуються на численних нормативно-правових актах, що формують собою цілу систему законодавчого регулювання інформаційних відносин в Україні (рис. 1).

Рисунок 1 – Нормативно-правова база інформаційного забезпечення
Джерело: складено автором.

На основі сутнісних характеристик інформаційного забезпечення важливим є етап збору та передачі інформації, що має ґрунтуватись на правових засадах доступу до інформації та її захисту.

Для подальшого методологічного аналізу необхідно виокремити основні етапи механізму інформаційного забезпечення державних установ, адже саме вони визначають методи та технології, що їх використовує організація для опрацювання, зберігання, захисту та передавання інформації на кожному з етапів (рис. 2).

Рисунок 2 – Основні етапи інформаційного забезпечення державних установ.

Джерело: побудовано автором на основі [1, 4].

Зі схеми можна зрозуміти, що механізм інформаційного забезпечення - це багаторівнева, інтегрована та ієрархічно вибудована складна людино-машинна система, призначена для ефективного управління всіма процесами всередині державної установи. Основу управління таким механізмом складає комплекс організаційно-правових та економіко-математичних методів, а також сучасні інформаційні-комунікаційні технології. Останні розвивалися протягом багатьох років і відповідно відбувалися зміни в матеріалах і техніках, що використовуються для зберігання, обробки, запису та комбінування інформації. Залежно від етапу інформаційного забезпечення та характеристики інформаційного запиту на даний час ІКТ поділяють на різні категорії:

1. Комп'ютерні технології. До цієї категорії входять: комп'ютерна техніка, сервери, операційні системи, апаратне або програмне забезпечення.

2. Комунікаційні технології. До них можна віднести технології співпраці з засобами масової інформації (ЗМІ), технології опосередкованої комунікації (електронні петиції, веб-портали, публічні звіти, електронне декларування).

3. Технологія інформаційно-аналітичних систем (ІАС). ІАС – це структура, що містить інформаційні технології, інформаційні системи (призначені для зберігання, пошуку, обробки, надання й поширення інформації) й інформаційні ресурси для здійснення інформаційно-аналітичної діяльності. Дана система функціонує на основі клієнт-серверної технології, в якій сервери володіють ресурсами, а клієнти звертаються до цих ресурсів. Широке впровадження веб-технологій в ІАС забезпечило створення взаємодії на основі системи електронного документообігу та локальних веб-сайтів державних установ [1].

4. Технологія баз даних. База даних – це організований набір структурованих даних або інформація, що зберігається в електронному вигляді в комп'ютерній системі. Ця технологія охоплює всі процеси, пов'язані з даними в системі: синхронізація, обробка, зберігання, захист.

5. Цифрові технології. Сюди входить створення порталів послуг для громадян, автоматизація комунікативних каналів між органам державної влади та замовниками публічних послуг. Хмарні обчислення та сховища для збереження великого обсягу цифрових даних, які не потребують додаткових інвестицій в інфраструктуру, щоб додавати все більше серверів. Функціонування однієї такої публічної хмари дає можливість спільного використання даних між різними користувачами та постачальником, який керує програмним забезпеченням.

6. Технологія IoT (Internet of Things – Інтернет речей). Одним з прогресивних державних реалізацій IoT є Smart City (розумне місто), де централізована система автономних пристроїв аналізує дані та допомагає покращити процес прийняття рішень в управлінні містами та громадами. Так, наприклад, в Індії ця розробка включає в себе розумне паркування, інтелектуальні транспортні системи, управління водопостачанням та відходами, розумне міське освітлення [5].

7. Штучний інтелект. ШІ є найновішою технологією, яку прогресивні країни вже впроваджують в публічне управління у таких напрямках: автоматизація звичайних державних процесів для підвищення ефективності використання ресурсів; використання ШІ для сприяння раціонального прийняття урядових рішень (наприклад, в оцінці політики, управлінні надзвичайними ситуаціями); створення програм навчання державних службовців в оволодінні навичками роботи з ШІ [6].

Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у сферу державного управління стає необхідною складовою сучасної організації урядової політики, відомої як електронне врядування. Цей підхід сприяє підвищенню ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Використання інформаційно-телекомунікаційних технологій спрямоване на формування нового типу держави, орієнтованої на задоволення потреб громадян.

Червоницька Ю, Тернова І. вважають, що Україна має значний потенціал для подальшого розвитку цифровізації державного управління. Для цього будуть використані такі можливості та шляхи: розвиток цифрової інфраструктури; розробка та впровадження нових електронних послуг; впровадження штучного інтелекту та аналітики даних для автоматизації процесів управління, покращення прийняття рішень та прогнозування ситуацій; відкритість державного управління ; розвиток кібербезпеки; залучення інвестицій [7].

Інформаційні технології в умовах електронного врядування відрізняються в залежності від суб'єктів, з якими уряд обмінюється, робить запит або доносить інформацію. Загалом існує чотири моделі електронного врядування: G2C, G2G, G2B, G2E. Відповідно до різних моделей електронного врядування впроваджується нова інформаційна технологія (рис. 3).

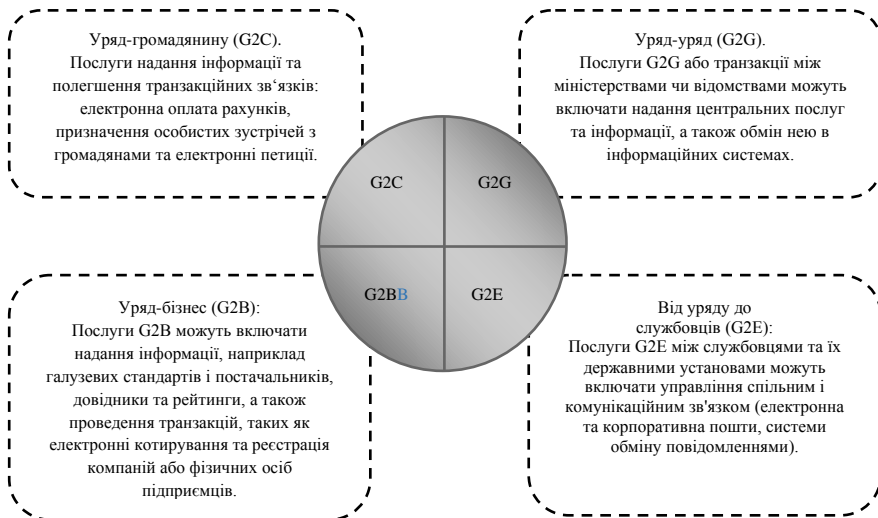

Рисунок 3 – ІКТ в різних моделях електронного врядування.

Джерело: побудовано автором на основі [5].

Доцільним буде виокремити потенційні переваги нових інформаційних і комунікаційних можливостей для послуг, що надаються державними установами:

1. Зниження адміністративних витрат. ІКТ дозволяють значно скоротити витрати на обробку інформації та її розповсюдження. Зокрема, можливості обмінюватися більшою кількістю даних (наприклад, зміни адреси) між різними інформаційними системами.

2. Швидкість та оперативність надання відповідей на запити громадян.

3. Доступ до всіх відділів і рівнів управління з будь-якої точки. ІКТ підтримують розвиток більш гнучких, зручних способів доступу громадян до державних послуг. Наприклад, деякі уряди розробляють цілодобові он-лайн засоби для ведення бізнесу, таких як заявки на соціальне забезпечення, нарахування податків, подання заяв на візу та продовження ліцензій.

4. Кращі можливості управління. ІКТ дозволяють урядам збирати більше даних з операційних систем, таким чином підвищуючи якість зворотного зв'язку на управлінському та політичному рівнях.

5. Допомога місцевій та національній економіці шляхом сприяння взаємодії між урядом та бізнесом.

6. Зниження корупційних ризиків на основі спрощення бюрократичних процедур шляхом оцифровізації.

Згідно з останніми дослідженнями ООН (United Nations E-government Survey 2022) у сфері розвитку електронного урядування (E-Government Development Index) Україна посіла 46 місце серед 193 країн, маючи індекс 0,80290. Якщо взяти до уваги той факт, що у 2008 році Україна посідала 41 місце з індексом 0,57280, можна стверджувати про значний прогрес інших країн у сфері електронного урядування та підвищення стандартів оцінки даної сфери [8]. Це пояснюється нагальними проблемами щодо впровадження ІКТ у сферу державного управління в Україні:

1. Відсутність чітко врегульованої правової бази, яка б містила ієрархічну єдність законів і підзаконних актів і не суперечила б одна одній. Частина розроблених прогресивних законів досі чекають свого прийняття.

2. Низький рівень інтеперабельності відкритих даних (можливість комбінування різних видів даних) та електронного документообігу. Відсутність єдиної системи інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади і місцевого самоврядування.

3. Економічна криза, спричинена російсько-українською війною, яка зменшує обсяг державного фінансування проєктів у сфері цифровізації та електронного урядування.

4. Недостатній рівень інформаційної та технологічної грамотності державних службовців та суспільства.

5. Проблема національної безпеки. Прозорість та відкритість є першочерговим принципом у діяльності державних органів влади, проте створює нові загрози витоку інформації на шкоду національній безпеці нашої країни. Роста ризик так званих кіберзлочинів, атак на офіційні сайти органів влади, що вже було здійснено на початку повномасштабного вторгнення. Наразі також існує велика проблема гібридних війн за допомогою сучасних ІКТ.

Підводячи підсумок, можна констатувати той факт, що використання інформаційно-комунікаційні технології – це невід'ємна складова механізму інформаційного забезпечення процесів управління органів державної влади, а також основний інструмент забезпечення функціонування електронного урядування, яке є запорукою сталого розвитку країни. Незважаючи на ризики та проблеми у цій сфері, ІКТ надають набагато більші можливості для вдосконалення діяльності органів державної влади та інформаційного

суспільства, яке впливає на управлінські рішення через різні канали комунікації.

Список використаних джерел

1. Галаган, Л. (2012). Специфіка інформаційно-аналітичних систем органів державної влади в контексті впровадження технології електронного урядування. *Наукові праці Національної бібліотеки України ім. ВІ Вернадського*, (33), 268-276. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=npnbuimviv_2012_33_24.
2. Каложний, Р. А., Гавловський В. Д. & Цимбалюк, В. С (2001). Інформаційному суспільству України інформаційне законодавство. *Правове, нормативне та метрологічне забезпечення системи захисту інформації в Україні*, (2), 7–11. <https://dspace.nau.edu.ua/bitstream/NAU/26694/1/%D1%96%D0%BD%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B5%20%D0%B7%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D0%B2%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE.pdf>.
3. Блінова Г. О. (2019). *Адміністративно-правові засади інформаційного забезпечення органів публічної адміністрації в Україні: актуальні питання теорії та практики*: [Дис. докт. юрид. наук, Запорізький національний університет]. Репозитарій Запорізького національного університету. http://phd.znu.edu.ua/page/dis/07_2019/Blinova.pdf.
4. Закон України «Про інформацію» № 2658-XII-BBP (1992). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>.
5. Desai Ami S. (2016). Information technology used in E-governance. Vivekanand College for BCA. https://www.academia.edu/8175776/Information_technology_used_in_E_governance
6. Schiavo-Campo, S & Sundaram, P.S.A (2001). *To Serve and Preserve: Improving Public Administration in a Competitive World*. Manila: Asian Development Bank. <https://www.adb.org/sites/default/files/publication/28984/improving-public-administration.pdf>
7. Червоницька Ю., & Тернова І. (2023, 28 квітня). Роль цифровізації у підвищенні ефективності державного управління в Україні. У Серебрянський Д. М., Смірнова О. М., Краєвський В. М.... Швабій К. І (Ред.), *Синергетичні драйвери розвитку обліку, податкового аудиту та бізнес-аналітики* (с. 613-616). Державний податковий університет. 8.5. United Nations E-government Survey 2022. United Nations Department of Economic and Social Affairs. <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Data/Country-Information/id/180-Ukraine>.